

Skatt på modet (SOU 2020:20) – för att få bort skadliga kemikalier

Sammanfattning

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR):

- Avslår utredningens förslag till skatt på kläder och skor
- Anser att det är angeläget att farliga ämnen fasas ut och inte återanvänds och kommer in i kretsloppet igen

Förbundets ställningstagande

Svensk miljöpolitik

SKR ställer sig bakom den målstuktur som funnits för miljöarbetet sedan 2010 som innebär att miljöarbetet ska var strukturerat med ett generationsmål, miljö kvalitetsmål och etappmål. För miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö innebär det att förekomsten av ämnen i miljön som skapats i eller återvunnits av samhället inte ska hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden. SKR menar att det är angeläget att farliga ämnen fasas ut och inte återanvänds och kommer in i kretsloppet igen. En minskning av farliga ämnen i miljön skapar bättre förutsättningar att nå de övriga miljömålen.

SKR håller med om att på det sätt som skor och kläder utformas, produceras och används är inte globalt miljömässigt hållbart. Det är viktigt att få fram incitament som bidrar till en hållbar produktion och konsumtion av kläder och skor.

Handel är global. Det är viktigt att arbeta i de internationella plattformar som står till buds. SKR menar att arbetet inom EU är den främsta plattformen att agera inom. EU har varit framgångsrik inom REACH lagstiftningen. SKR tror inte att det är framgångsrikt att via ett nationellt styrmedel försöka lösa europeiska eller internationella utmaningar som kemikalier i kläder och skor är. Gemensam lagstiftning inom EU och globala riktlinjer får betydligt större genomslag för substitution av kemikalier än nationellt regelverk. Ett sådant regelverk kan dessutom snedvrída konkurrensen och försämra möjlighet för svenska företag menar SKR.

Skatten slår brett

En stor andel av kläder och skor berörs av förslaget trots att dessa helt saknar innehåll av de farliga kemikalier som skatten berör. En mer avgränsad skatt skulle ge en bättre träffsäkerhet. För att en skatt ska var accepterad av miljöskäl måste den tydligt träffa specifika kemikalier som anses vara särskilt angelägna att

substituera. Valet av styrmedel är centralt menar SKR för att uppnå miljömålen på ett så kostnadseffektivt sätt som möjligt.

Den omvända bevisföringen som föreslås, det vill säga att det är det företag eller den privat person som importerar en produkt som har till skyldighet att visa att varan inte innehåller skadliga ämnen blir administrativt dyrt och inte enkel att hantera. SKR menar att det är fel styr signaler att samtliga företag i Sverige som importerar och producerar kläder och skor ska vara med och betala när närmare 85 % av produkterna inte innehåller de skadliga kemikalier som ska fasas ut.

Det är oklart om utredarnas antagande stämmer att andelen kläder och skor som innehåller skadliga kemikalier sjunker med de andelar som presenteras. SKR delar utredarna uppfattning att det finns många osäkerheter och antaganden vilket gör att beräkningarna är behäftade med många osäkerheter. Enligt det särskilda yttrande som bifogats utredningen har ”utredningen inte kunnat bedöma om skatten är samhällsekonomiskt motiverad, men bedömer att den har en negativ påverkan på konkurrenskraften och sysselsättningen i branschen”. Det är därför, enligt SKRs uppfattning, inte motiverat att nu införa en punktskatt som slår mot den redan hårt drabbade kläd- och skobranschen.

Sveriges Kommuner och Regioner

Anders Knape
Ordförande

Vänsterpartiet lämnar särskilt yttrande enligt bilaga.

Styrelsen SKR
2020-09-18

Särskilt yttrande från Vänsterpartiet, Styrelsen 2020-09-18

Skatt på modet (SOU 2020:20)

Vänsterpartiet förespråkar i första hand en lagstiftning mot farliga kemikalier i kläder och skor. Det är väl känt att vissa kemikalier kan orsaka hälsoproblem både genom direkt exponering och genom att miljö- och hälsoskadliga ämnen kommer ut i vattenmiljön genom tvätt av kläder, samt under tillverknings- och avfallsledet. Med tanke på kommunernas ansvar enligt vattentjänstlagen borde det således ligga i vårt gemensamma intresse att så lite miljö- och hälsofarliga ämnen kommer ut i vattenkretsloppet som möjligt.

En skatt på skadliga kemikalier i kläder och skor i enlighet med betänkandet ”Skatt på modet” (SOU 2020:20) är i detta sammanhang visserligen ett mindre träffsäkert verktyg än ett nationellt förbud, men ändå en åtgärd som kan väntas minska förekomsten av miljö- och hälsofarliga ämnen i vår närmiljö.